

واگذاری فوتبال از بورس تا اجاره

خسروی، مصعب^۱، عبدوی، فاطمه^۲

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه تبریز۲. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه تبریز

1. mosabkhosravi@gmail.com

مقدمه

عملکرد نامطلوب تعداد زیادی از شرکت ها و دستگاه های دولتی منجر به این نتیجه شده است که دولت اصولاً بازرگان خوبی نیست. نارسایی های ناشی از فعالیتهای شرکت های مذکور در اقتصاد بسیاری از کشورها موجب این برداشت شده است که دستگاه های دولتی در انجام ضعیف عمل کرده اند. از این رو از اواسط دهه ی ۱۹۷۰ تلاش گسترده ای جهت دستیابی به راه حل ها آغاز شد و اقدامات مختلفی جهت حل معضلات مبتلا به دستگاه های دولتی و پیامدهای تشکیل آنها پیشنهاد شد. از جمله اقدامات مذکور می توان به استفاده از مکانیزم های بخش خصوصی در شرکت های دولتی در کوتاه و بلندمدت و نیز خصوصی سازی شرکت های دولتی اشاره کرد.

بی شک در میان ورزش ها فوتبال پرطرفدارترین، پربیننده ترین و هیجان انگیزترین رشته ی ورزشی در جهان محسوب می شود و کشور ما هم از این قاعده مستثنی نیست (المیری و همکاران ۱۳۸۸). نقش باشگاه ها در صنعت ورزش، اهمیت بیشتری دارد، ریشه و هسته اصلی توسعه ورزش حرفه ای در درون باشگاه ها شکل می گیرد. یکی از مهم ترین اقدامات برای حرکت به سوی فوتبال مدرن، سر و سامان دادن به وضعیت باشگاه داری در کشور است. در حال حاضر، عرضه بنگاه های اقتصادی تحت مالکیت دولت به بخش خصوصی و بازارهای رقابتی جوهره «سیاست عمومی جهان» شمار می رود. تاکنون بیش از ۱۶۰ کشور صنایع خود را خصوصی نموده اند.

تجربه خصوصی سازی در کشورهای مختلف جهان حاکی از آن است که نه تنها رویکرد جهانی واحد برای خصوصی سازی وجود ندارد بلکه اجرای موفق این برنامه تابع عوامل و شرایط مختلفی بوده و الزام های خاصی دارد. روش های خصوصی سازی از انتقال درصد مالکیت سهام واحدها تا انتقال درصد کمی از مالکیت سهام واحدهای دولتی در نوسانند و حتی در برخی موارد بدون انتقال هیچ گونه مالکیتی فقط اقدام به واگذاری مدیریت و نحوه اداره بنگاه ها و موسسه ها می شود. مرور نوع مالکیت باشگاه های حرفه ای ایران حاکی از تصدی گری بسیار بالای دولت در باشگاه داری است. در حالی که امروزه مقوله مالکیت دولتی باشگاه های حرفه ای به شدت غیرمعقول و در بسیاری از کشورها از جمله

کشورهای اروپایی کاملاً غیرقانونی است به همین دلیل محققان به دنبال یافتن بهترین روش جهت خصوصی سازی باشگاههای فوتبال کشور از دید متخصصان مدیریت ورزشی و مدیران عامل باشگاه های لیگ برتری فوتبال می باشند.

روش شناسی

تحقیق حاضر از نوع توصیفی به روش پیمایشی بوده و با استفاده از پرسشنامه پنج ارزشی لیکرت انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه اساتید مدیریت ورزشی دانشگاه های دولتی، پیام نور و آزاد کشور که تعداد آنها برابر با ۱۸۳ نفر بوده و مدیران باشگاه های لیگ برتر فوتبال ایران در سال ۹۱-۹۲ که تعداد آنها ۱۸ نفر می باشد، تشکیل می دهند. حجم نمونه این پژوهش ۱۰۴ نفر برآورد شد. روایی پرسشنامه توسط اساتید مدیریت ورزشی تایید شده و پایایی آن نیز توسط آزمون آلفای کرونباخ با ۸۲/۵۱ درصد مورد تایید قرار گرفت. جهت آزمون فرضیه ها از آزمون دوجمله ای و فریدمن استفاده شده است.

یافته ها

جدول ۱. آزمون دوجمله ای جهت بررسی روش های خصوصی سازی

نتیجه آزمون	سطح معنی داری	احتمال آزمون	احتمال مشاهده شده	عنوان روش خصوصی سازی
تایید	۰/۰۰۳	۵۰٪	۷۳٪	خصوصی سازی از طریق عرضه سهام در بورس به عموم مردم
تایید	۰/۰۱۱۲	۵۰٪	۹۳٪	عرضه خصوصی سهام
تایید	۰/۰۳۲	۵۰٪	۸۹٪	مشارکت بخش خصوصی در باشگاهها از طریق سرمایه گذاری جدید
تایید	۰/۰۲۲	۵۰٪	۸۲٪	فروش سهام به مدیران و کارکنان باشگاهها
تایید	۰/۰۰۱	۵۰٪	۸۷٪	اجاره باشگاه ها برای مدت زمان مشخص
تایید	۰/۰۳۲	۵۰٪	۵۸٪	خصوصی سازی از طریق قرارداد با مدیران خصوصی

جدول ۲. رتبه بندی روش های خصوصی سازی

رتبه میانگین	روش ها
۴/۹۲	۱ فروش خصوصی سهام
۴/۵۵	۲ مشارکت بخش خصوصی در باشگاه های از طریق سرمایه گذاری جدید
۳/۷۲	۳ اجاره باشگاهها برای مدت زمان مشخص
۲/۹	۴ خصوصی سازی از طریق عرضه سهام در بورس به عموم مردم
۲/۷۹	۵ فروش سهام به مدیران و کارکنان باشگاهها
۲/۱۲	۶ خصوصی سازی از طریق قرارداد با مدیران خصوصی

بحث و نتیجه گیری

نتایج آزمون دوجمله ای نشان داد که احتمال مشاهده شده برای تمامی روش های مورد بررسی از احتمال آزمون بالاتر بوده و تمامی روش های خصوصی سازی مورد تایید صاحب نظران می باشند، که نشان می دهد مدیران ورزشی با خصوصی سازی

فوتبال با تمام روش های مورد بررسی موافق می باشند که نشان از ضروری بودن این قضیه می باشد، نتیجهی آزمون با نتایج نصراللهی و همکاران (۱۳۸۸) و اثنی عشری و اعتمادنیا (۱۳۹۰) همخوانی دارد. در میان روش های خصوصی سازی فروش خصوصی سهام بالاترین رتبه را کسب کرده است و این روش به عنوان بهتری ن روش جهت خ خصوصی سازی فوتبال انتخاب شده است، نتیجهی آزمون با نتایج فلیپویچ و عدنان (۲۰۰۵) و فلاح پور (۱۳۷۷) همخوانی دارد.

منابع

نصراللهی خدیجه، آقای کیومرث، باقری زمانی نوشین (۱۳۸۸) ارزیابی روند بازدهی سهام شرکت های خصوصی سازی شده از طریق بورس اوراق بهادار، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال اول، شماره دوم، تابستان ۱۳۸۸.

رضایی دولت آبادی حسین، صمدی سعید، ناجی زواره حسام (۱۳۹۰)، تحلیل تاثیر خصوصی سازی بر توسعه بازار سهام در ایران، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال سوم، شماره اول، بهار ۱۳۹۰.

المیری مجتبی؛ نا دریان جهرمی مسعود؛ سلطان حسینی محمد؛ نصرافهانی علیرضا؛ رحیمی محمد (۱۳۸۸)، "بررسی عوامل مؤثر بر حضور تماشاگران فوتبال در ورزشگاه"، مجله مدیریت ورزشی، زمستان ۸۸، شماره ۳، ص ۶۱ تا ۷۳.

Morrow, s. 2004 the financial crisis in Scottish football, journal of sport economics, vol. 7, no 1. Pages 48-57.

علیدوست قهفرخی ابراهیم، شریعتی جمال الدین (۱۳۸۹)، مقایسه منفعت بازی های خانگی در لیگ برتر فوتبال ایران با لیگ فوتبال قاره های مختلف دنیا، علوم حرکتی و ورزش، پاییز و زمستان ۱۳۸۹، سال هشتم، شماره ۱۶، صص ۶۲ تا ۷۰.

Khan, M. and M. Kumar (1997) Public and private investment and the growth process in developing countries, Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 59 (1), pp. 69- 88.